

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Українське наукове мовлення»

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань **С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»**

Код та найменування спеціальності **С1 «Економіка»**

Освітньо-професійна програма **«Економіка»**

Ступінь вищої освіти *магістр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності **С1 «Економіка»**

« 28 » березня 2025 р. протокол № 7

Реєстраційний номер в навчальному відділі

K07-109/2024-25

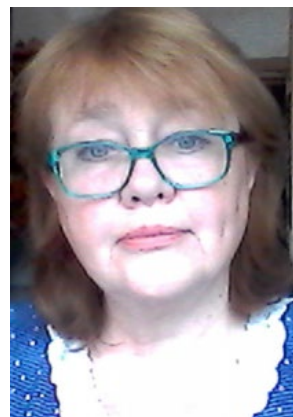
1. Загальна інформація

Кафедра: [української та іноземної філології](#)

Викладач: [Машарова Ярослава Василівна](#), доцент кафедри української та іноземної філології, кандидат філологічних наук, доцент

Профайл

Контакти:
foreign_languages@ukr.net,
048-712-40-88

Освітній компонент викладається на 1 курсі у 1 семестрі

Кількість: кредитів - 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	30	14	16
заочна	18	9	9
Самостійна робота, годин	Денна – 60		Заочна - 72

Розклад занять

2. Анотація освітнього компонента

Освітній компонент (ОК) «Українське наукове мовлення» спрямований на розвиток у здобувачів вищої освіти магістерської програми необхідних знань та сформованих на їхньому ґрунті інтегрованих навичок володіння науково-академічною українською мовою для успішного усного та письмового спілкування. Особливу увагу приділено науковій та фаховій лексиці в контексті відповідних аутентичних матеріалів. Освітній компонент спрямовано на формування у здобувачів усіх стандартних компетентностей, зокрема науково-професійної мовної компетенції, що сприятиме їхньому становленню як майбутніх фахівців у сфері

Освітній компонент «Українське наукове мовлення» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти завдяки вивченню ОК з української мови під час здобуття СВО «бакалавр».

3. Мета освітнього компонента

Метою викладання вибіркового освітнього компонента «Українське наукове мовлення» є допомога здобувачам вищої освіти економічних спеціальностей досконало засвоїти всю необхідну інформацію щодо вимог наукового стилю та сучасної української наукової мови для написання економічних наукових досліджень; виробити вміння і навички аналітичного опрацювання різних джерел наукової інформації, правильного використання мовних засобів залежно від сфери й мети наукового спілкування; навчити здобувачів вищої освіти проводити якісні наукові дослідження; сприяти популяризації наукової діяльності здобувачів тощо.

Основними завданнями вивчення вибіркового освітнього компонента «Українське наукове мовлення» є

- поглибити знання про науковий стиль економічної галузі в українській мові;
- розширити уявлення про наукове мовлення, основні категорії, властивості, структуру, мовні засоби економічного наукового тексту, виробити потребу в нормативному вживанні мовних засобів наукового стилю;
- опанувати технології роботи з економічним науковим текстом, розвивати вміння і навички мовностилістичного аналізу економічного наукового тексту;

- поглибити знання з інтерпретації й оцінки наукових творів;
- виробити навички формулювання проблеми, визначення актуальності наукового дослідження, його теоретичного і практичного значення, входження конкретного економічного дослідження у відповідну наукову проблему;
- аргументовано, спираючись на словники і мовленнєві зразки, оцінювати наукове мовлення фахівців у різних комунікативних ситуаціях щодо дотримання норм літературної мови;
- сформувати стилістичну компетентність економіста-науковця, виховувати мовний смак і мовне чуття;
- навчити здобувачів вищої освіти репрезентувати наукові дослідження (статті, курсові, магістерські роботи), а також навчити їх виступати перед аудиторією;
- сформувати вміння оформити наукові дослідження.

У результаті вивчення вибіркового освітнього компонента «Українське наукове мовлення» здобувачі вищої освіти мають знати:

- специфічні риси писемної та усної форм наукового стилю української літературної мови, основні жанрові різновиди наукового стилю, традиційні стильові ознаки української наукової мови, короткі відомості з історії становлення і розвитку наукового стилю української мови;
- правила побудови і культури читання наукового тексту, особливості конспектування, анотування, реферування наукових джерел;
- мовні засоби організації наукової інформації в науковому тексті, обов'язкові вимоги до оформлення посилань, цитат, списку використаних джерел, мовні кліше для написання наукової статті (курсової, магістерської роботи), анотації, рецензії та відгуку;
- композиційно логічну побудову усної наукової доповіді, повідомлення, виступу.

Здобувачі вищої освіти мають вміти:

- працювати з навчальною, навчально-методичною, науковою, довідниковою літературою;
- читати і сприймати науковий текст: виділяти головну і другорядну інформацію;
- аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів;
- створювати навчально-наукові тексти;
- володіти нормами мовного оформлення наукових текстів різних жанрів (курсова, магістерська робота);
- редагувати текст наукової роботи згідно з вимогами наукового стилю, зокрема з використанням сучасних інформаційних технологій;
- володіти культурою усного виступу, брати участь у науковій дискусії, полеміці, суперечці.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення вибіркового освітнього компонента «Українське наукове мовлення» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»](#) та освітньо-професійній програмі "[Економіка](#)" підготовки магістрів

Інтегральна компетентність

Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності

ЗК2 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5 Здатність працювати в команді.

ЗК6 Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК3 Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК5 Здатність визначати ключеві тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6 Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7 Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8 Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

Програмні результати навчання

1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

5. Інформаційний обсяг освітнього компонента

5.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Змістовий модуль 1.			
Теоретичні засади курсу. Культура усного наукового мовлення Загальні основи педагогіки. Теорія освіти і навчання.			
1	Тема 1. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності. Науковий стиль серед інших стилів сучасної української літературної мови.	2	1
2	Тема 2. Мовні особливості української наукової мови. Лексичні засоби наукового стилю. Терміни в науковому тексті. Сучасна науково-технічна та економічна термінологія.	2	1
3	Тема 3. Культура усного наукового мовлення. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці. Виступ із науковим повідомленням.	2	1
Змістовий модуль 2. Культура писемного наукового мовлення.			
4	Тема 4. Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти.	2	1
5	Тема 5. Композиція писемного наукового тексту.	2	1
6	Тема 6. Наукова стаття як самостійний науковий твір.	2	2
7	Тема 7. Науковий відгук і наукова рецензія.	2	2
Разом за ОК		16	9

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва теми	кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Науковий стиль у професійній діяльності. Вимоги до стилю	2	1
2	Лексичні, морфологічні, синтаксичні особливості наукового мовлення. Типові помилки в науковому мовленні	2	1
3	Усна мова і наукове мовлення. Наукова доповідь, науковий діалог, наукова суперечка, виступ-запитання, виступ-відповідь. Написання тез	2	1
4	Публічний виступ. Підготовка до наукового виступу	2	1
5	Робота з науковим текстом: культура читання та сприймання наукового тексту. Структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів. Оформлення посилань на використану літературу, списків джерел, додатків.	2	1
6	Написання наукового дослідження. Вимоги до написання.	4	2
7	Написання та оформлення анотації, рецензії, наукового відгуку, звіту.	2	2
Разом за ОК		16	9

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми Опрацювання матеріалу, виконання вправ	кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу	30	27
2	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	30	27
3	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	30	18
	Разом за ОК	60	72

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- *тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань ОК;*
- *виконання і захист практичних робіт;*
- *усне опитування;*

Підсумковий контроль – **залік**

Нарахування балів

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	денна форма	заочна форма
Лекційний курс	-	-
Практичні роботи*	40	15
Самостійна робота*	15	40
Тестування*	10	10
Усне опитування	35	35
Всього	100	100

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#).

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів Практичні роботи для денної форми навчання

37 - 40 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає без помилок або помилки незначні</i>	відмінно
35 – 37 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає, при відповідях можуть бути допущені незначні помилки</i>	дуже добре
30 – 34 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді неповні, допущені граматичні та лексичні помилки</i>	добре
18 – 29 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді незадовільні, допущені грубі граматичні та лексичні помилки</i>	достатньо
0 -17 балів	<i>Заняття не відпрацьовані, здобувач на більшій половині занять неактивний, або взагалі відсутній на заняттях без поважної причини</i>	незадовільно

Практичні роботи для заочної форми навчання

15 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає без помилок або помилки незначні</i>	відмінно
10-14 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає, при відповідях можуть бути допущені незначні помилки</i>	дуже добре
7 – 9 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді неповні, допущені граматичні та лексичні помилки</i>	добре

5 – 6 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді незадовільні, допущені грубі граматичні та лексичні помилки</i>	достатньо
0-4 бали	<i>Заняття не відпрацьовані, здобувач на більшій половині занять неактивний, або взагалі відсутній на заняттях без поважної причини</i>	незадовільно

Самостійна робота для денної форми навчання

15 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді</i>	відмінно
10-14 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності</i>	дуже добре
7 – 9 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки</i>	добре
5 – 6 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки</i>	достатньо
0-4 бали	<i>Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді з грубими помилками</i>	незадовільно

Самостійна робота для заочної форми навчання

37 - 40 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді</i>	відмінно
35 – 37 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності</i>	дуже добре
30 – 34 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки</i>	добре
18 – 29 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки</i>	достатньо
0 -17 балів	<i>Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді з грубими помилками</i>	незадовільно

Тестування

9,0-10,0	<i>90 - 100 % правильних відповідей</i>	відмінно
8,0 -8,9	<i>74 – 89% правильних відповідей</i>	дуже добре
7,0 – 7,9	<i>60 – 73% правильних відповідей</i>	добре

5,0 – 6,9	<i>35 – 59 % правильних відповідей</i>	достатньо
0 – 4,9	<i>0-35 % правильних відповідей</i>	незадовільно

Усне опитування

<i>35</i>	<i>Відповідь дана цілком вірно, з необхідними поясненнями</i>	<i>відмінно</i>
<i>30-34</i>	<i>Відповідь дана вірно, з необхідними обґрунтуваннями, але з незначними лексичними та граматичними помилками</i>	<i>Дуже добре</i>
<i>25-29</i>	<i>Відповідь дана вірно, але без обґрунтувань, з незначними лексичними та граматичними помилками</i>	<i>добре</i>
<i>20-24</i>	<i>Відповідь не повна, подана без обґрунтувань або з лексичними та граматичними грубими помилками</i>	<i>достатньо</i>
<i>0-19</i>	<i>Відповідь на питання дана не повна та з лексичними та граматичними грубими помилками, або взагалі не надано</i>	<i>незадовільно</i>

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: *Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально- демонстративний метод, проблемний виклад.*

Практичні заняття: *аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, мозковий штурм), технології опрацювання дискусійних питань.*

Самостійна робота: *робота з навчально-методичними матеріалами, складання планової та звітної документації, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), лекційний матеріал, реферування, конспектування)*

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

Конспект лекцій з навчальної дисципліни "Українське наукове мовлення" [Електронний ресурс] : для магістрів усіх напрямів підгот. ден. та заоч. форми навчання / Я. В. Машарова ; відп. за вип. О. С. Зінченко. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 32 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1938943>

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни "Українське наукове мовлення" [Електронний ресурс] : для магістрів усіх напрямів підгот. ден. та заоч. форми навчання / Я. В. Машарова ; відп. за вип. О. С. Зінченко. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 42 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1938903>

Методичні вказівки щодо забезпечення самостійної роботи студентів "Українське наукове мовлення" [Електронний ресурс] : для магістрів усіх напрямів підгот. ден. та заоч. форми навчання / Я. В. Машарова ; відп. за вип. О. С. Зінченко. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 17 с.

Український правопис [Текст] : з комент. та прим. до нової редакції / схвалений : Каб. Міністрів України ; спільним рішенням Президії Нац. акад. наук України і Колегії М-ва освіти і науки України. — 2-ге вид. — Харків : Ранок, 2024. — 320 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.3016381>

Бухгалтерський облік в управлінні [Електронний ресурс] : підручник для студентів вищих навчальних закладів спец. “Облік і оподаткування” / М. І. Бондар, С. О. Левицька, Н. А. Остап'юк та ін. — Рівне, 2023. — 244 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2121269>

Додаткові:

Ботвина І.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: Навч. посіб. - К.: АртЕк, 1998. - 190 с.

Городенська К.Г. Синтаксична специфіка української наукової мови // Українська термінологія і сучасність. - К.: КНЕУ, 2001. - Вип. 4. - С. 11-15.

Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посіб. для студентів ВНЗ. - К., 2010. - 624 с.

Коваль А.П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту. - К.: Вид-во Київського університету, 1970. - 307 с.

Михайлова О.Г. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: Навч. посіб. / О.Г. Михайлова, А.А. Сидоренко, В.Ф. Сухопар — Х., 2000. — 97 с.

Непийвода Н.Ф. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект). - К, 1997. - 303 с.

Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навч. посіб. - К: Центр навчальної літератури, 2006. - 312 с.

Основи наукового мовлення: Навч.-метод. посіб. / Уклад. Т. В. Симо-ненко. — Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. — 2005. — 80 с.

Панько Т.І. Українське термінознавство / Т.І. Панько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк. - Львів, 1994. - 215 с.

Семеног О.М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О.М. Семеног. — К. : ВЦ „Академія”, 2010. — 216 с.

Скорикова Т.П. Основи культури наукової мови. — М. : Норма, 1999. — 546 с.

9. Політика освітнього компонента

Політика всіх освітніх компонентів в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [роботодавців](#)

Викладач

/ПІДПИСАНО/

Ярослава МАШАРОВА

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри української та іноземної філології

Протокол від « 14 » березня 2025 р. № 7

Завідувач кафедри

/ПІДПИСАНО/

Ольга ФІЛІПЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Економіка»

/ПІДПИСАНО/

Вікторія САМОФАТОВА

д.е.н., професор,

професор кафедри економіки підприємства